

279739

PREDICATORIULU

SATEANULUI ROMANU.

SCRIERE PERIODICA

pentru

predici si alti articuli din sfer'a basericésca.

Striga cu tarla si nu incotá,
CÁ trãmbiti'a inaltia vocea f'a!
Isai'a c. LVIII. v. I.

Va esi în fiecare luna un'a-data, Prenumeratiunile se primescu
cu alaturarea scrierei populare: numai pre unu ann întregu cu
„Cartile Sateanului Romanu.” 4 fl. v. a. (10 franci — lei noi.)

Pentru insertiuni se respunde facs'a timbrale
si 1 cr. dela fiecare 10 litere.

Cursulu III. Anulu 1877.

FASCICLULU I. — LUN'A JANUARIU.

 A se adresá in ori-ce cestiune la Redactiune
in Gherla.

REDACTORIU :

Pop'a **NICULAE F. NEGRUTIU.**
EGYETEMI KÖNYVTÁR

103 * 1921.FEB.21

KOLOZSVÁR.

GHERL'A,

CU LITERELE TIPOGRAFIEI DIECESANE.

1877.

LITERATURA.

(Se afla de vândiare la noi:)

PREDICATORIULU SATEANULUI ROMANU seau Cursu de predice pre Domineci, Serbatori si diverse Ocasioni. Cursulu I. Anulu 1875. (Cu FOITTA pentru cestuni basericesci, scolastece, economice, igienice s. a.) pretiulu 3 fl. 50 cr. v. a.

PREDICATORIULU SATEANULUI ROMANU. Scriere periodica pentru predici si alti articuli din sfer'a basericésca. Cursulu II. — Anulu 1876. pretiulu 3 fl. 50 cr. v. a.

CARTILE SATEANULUI ROMANU — pentru trebuintiele poporului romanu — C. 2—5 si 7—12 tóte la oialta cu 1 fl. v. a.

CARTI SCOLASTECE:

Geografi'a Ungariei si Elemente din Geografi'a generala, pentru scótele poporale, de Dr. Nicola u Popu. (Acésta carte e compusa si edata acumu dupa-ce s'au facutu nóuele împartîri a tieriei si asié e cea mai moderna) pretiulu 35 cr.

Geografi'a tieriloru de sub corón'a Ungariei in legatura cu liniamintele universali de Demetriu Varn'a. (La acésta carte edata mai deinainte se alatura unu „Indreptariu“ pentru propunerea Geografiei politice dupa împartîrea nóua a Comitadeloru din Regatulu Ungariei) pretiulu e 35 cr.

Istori'a Ungariei, pentru scótele poporale, de Dr. Nicola u Popu. (Singura acést'a carte se póte folosi in scótele poporale de manualu pentru istori'a Patriei) pretiulu 25 cr.

Istori'a naturala pentru scótele poporale de Emericu Andreescu (manualu completu pentru începatori) pretiulu e 22 cr.

Fisic'a pentru scótele poporale, de Teodoru Rosiu pretiulu 25 cr. v. a.

CARTI NÓUE:

Calendariu pe anulu ordinariu — 1877, — redigeatu de Michailu Calinescu, Secretariulu Societatiei pentru cultur'a si literatur'a romîna in Bucovin'a — Anulu alu IV-lea. Pretiulu 60 cr. tramisu pre posta 65 cr. v. a. (Cuprinsulu acestui Calindariu e prea interesantu si pentiu acé'a lu recomandam toturoru cetitoriloru nostri cá se sí-lu procure dela Domnulu M. Calinescu din Cernautilu (Czernovitz).

Biografie Romane dupa A. W. Grube de N. Petra-Petrescu. (Cartea acést'a va servi de podóba ori-si-carui carturariu romanu si va fi de mare ajutoriu invetiatoriului in propunerea istoriei strabuniloru nostrii si preotului intru a sterni sentiementulu de mandria nationala in poporulu seu) pretiulu 50 cr. v. a.

„*Calindarul Bunului Econom*“ pe anul 1877, întocmit de D. Comsia si Eugen Brote, cu mai multe ilustratiuni intercalate in teest. A dóu'a editie. Sibiu editar'a tipografiei Ios. Drotlef et Comp. [Vedi invetitori'a Cartiei XI. din an. trecutu] pretiulu e 45 cr., tramisu pre posta 50 cr.

PREDICATORIULU SATEANULUI ROMANU.

SCRIERE PERIODICA

pentru

predici si alti articuli din sfer'a basericésca.

Striga cu tarie si nu incetá,
Cá trámbiti'a inaltia vócea t'a!
Isai'a c. 58, v. 1.

BCU Cluj / Central University Library Cluj

CURSULU III. -- ANULU 1877.

REDACTORIU:

Pop'a NICULAE FEKETE-NEGRUTIU.

GHERL'A.

JMPRIMARI'A DIECESANA.

1877.

71011

Smulge, strica, respira, intrama si împlanta !

Ieremia c. I. v. 10.

*

COLABORATORII

scrierei periodice

„PREDICATORIULU SATEANULUI ROMANU.“

Cursulu III. — Anulu 1877.

<i>Alessiu Anderco homorodanu,</i>
Protopopu, Asses. consist.	<i>Joanu Pecurariu Juhász,</i>
Protopopu, Asses. consist.
<i>Joane Antonelii,</i>
Canonicu, Direct. gymas.	<i>Joanu Marchesiu,</i>
Preotu, Colab. ord.
<i>Vasiliu Gr. Borgovanu,</i>
Preotu dieces. si Profesoriu preparand.
Colaboratoriu ordenariu.	<i>Nicolau Marcusiu,</i>
Capelanu si Protodiaconu catedrale.
Colaboratoriu ordenariu.
<i>Joanu Bochisiu,</i>
Adm. paroch.	<i>Teodoru Petrisioru,</i>
Profes. gymas., Colab. ord.
<i>Titu Budu,</i>
V. Not.- si Asses. consist.	<i>Gregoriu Pletosu,</i>
Teol. abs. si Aud. filos.
<i>Gregoriu Cardosiu,</i>
Parochu.	<i>Justinu Popfiu,</i>
Camerariu pontificiu, Colab. ord.
<i>Augustinu Coltoru,</i>
Parochu, Asses. consist.	<i>Demetriu Popu,</i>
Capelanu castr., Protopopu onor.
<i>Vasiliu Criste,</i>
Adm. paroch., Colab. ord.	<i>Vasiliu Popu,</i>
Parochu.
<i>Petru Dulfu,</i>
Aud. filosof., Colab. ord.	<i>Vasiliu Puscariu,</i>
Adm. paroch.
<i>Teodoru Indre,</i>
Prof. teol., Asses. cons.	<i>Joanu V. Rusu,</i>
Protopopu, Asses. cons., Colab. ord.
- Silviu B. Sohorc'a,*
Preotu coop., Colab. ord.
-

*Buzele preotului voru pazi scientia si lege voru
cercu din gur'a lui.*

Malachia c. II. v. 7.

PREDICATORIULU

SATEANULUI ROMANU.

SCRIERE PERIODICA

pentru

predici si alti articuli dein sfer'a basericésca.

Amvonulu.

Dup'o seceta-ardietóre 'n care toti au desperatu
 Si natur'a lãncedfita haine jalnici a 'mbracatu ;
 E maretiu, sublimu spectacolu ce faptur'a 'nfacisíeza,
 Candu in ploile de véra in nuori fulgeru scãnteiéza
 Aprindiëndu immens'a bolta si 'n ziczacuri sierpuindu,
 Vêntulu susu mugindu cu gróza, tunetu trãsnetu, bubuindu ;
 Unu resbelu se reaprinde, ceriu-'n negru se 'nvelesce,
 Plói'a cade in torente, ér' pamentu 'nvelesce.....
 Cétia, tunetu, nuori si trãsnetu, au trecutu, acu-i seninu ;
 Ómeni, plante, surídu veselu,.... plói'a este daru divinu.

Mai maretiu, sublimu e-Amvonulu, ce cá raz'a luminósa
 Caletoriului arata calea 'n nóptea 'ntunecósa ;
 Cà-ci viét'a-i nópte sumbra p'unu oceanu de vijelí,
 Locu de lupta, de dorere, încercari, tempeste mfi.
 For' lumina nu se póte, cá s'ajungi cu fericire
 Portulu liuu ; pe asta mare, o pilotu, esti in peire !

Sub ruini infame, palidi, cade cruntulu pagãnismu
 Si amvonulu, geniu sacru, se inaltia 'n Crestinismu.
 Depre densulu Veritatea, din 'naltíme trambitiata,
 Aducea Vestirea-buna, si de toti e 'mbratisiata,
 Càci la sinulu ei de mama pe seraculu consolá,
 Pre savantu si pre celu simplu de-o potrive ívetiá.

Si-a s'a voce cadé 'n animi cá sorginti ràcoritòrie
Preste plantele 'ntristate, candu caldur'a-i ardietòrie.
La multîmea ignoranta lectii 'nalte propagá,
Se luptá pentru virtute, ér' pe vitiu detuná.
In limbagiulu seu celu dulce a facutu pe omu se scía :
Ce e elu ? de unde vene ? mai târdîu ce o se fia ?
Formidabila tribuna, ce mustrá pre imperati,
Si de-atâtea-ori 'nainte-ti 'i-ai privitu îngenunchiati !
Candu opriai p'unu Teodosiu la a templului intrare,
Cu-a ta voce ce-'n efectu-i pàré ceriu 'n detunare.
Dile mândre de maríre atunci falnicu 'ti-au lucitu,
Omenirei ai fostu faclà, cum e sórele 'n zenitu.
Cultivái sementi'a sacra, carea 'n tempii fitori
Fructe dulci avé s'aduca la flamandii moritori :
Celui selavu amar'a-i sórte prin frátia se 'ndulcésca,
Se rejune, cá Fenixulu, demnitatea omenésca,
Viétia nóua se re'ncépa, Lazaru celu-ce a inviatu,
Ori-ce populu ce din mórte la viétia l'ai chiamatu ;
Càci viétia e progresulu, ce va sci luptá prin sange
Cá Christosu, cá si martirii, pana candu deplenu va 'nvinge,
Totu ce-i putredu n'are fortia, adî seau mâne va cadé,
Atunci lumea, cá unu sóre, adevèrulu va vedé.

Erái mândru, Amvonu sacru, candu in vechi'a ta maríre
Respandiai preste popóre o cerésca stralucire,
Si eterne adevèruri, sorginti nuoi le revelái,
Ér' doctrinele corupte pentru veci le derimái.
Omenirea idolatra erá-atunci unu Babilonu,
Tu sdrobisi àstu edificiu cu potere de Samsonu,
Si 'n moravuri puritate, virtuti mari, ceresci, divine,
Straluciau cá briliante la popórele crestine.
A 'nvetiá pe omenire fuse misi'a-ti cea mare
Domnulu dîse : „'Nvetiati lumea legea moa mantuitóre“.
Invetiáti! a fostu devis'a, ce Christosu l'ai sei a datu
Si de-atuncea pana astadî predici lunei ne 'nçetatu :
Veritate si Amóre, nou preceptu de îfratíre,
Si credentia tare 'n Domnulu, între toti bunavoire.

Ai data aripe sciintiei, se'mi ajungu destinaulu meu,
Căci sciinti'a e lumina, ér' lumin'a-i Domnedieu ¹⁾
Ai spartu templele mentiunei ce sciinti'a 'ncatenáse,
Reservandu-o unoru caste cari progresulu sugrumáse
Si spusesi: precum unu tata avemu toti, pre celu Cerescu,
Cum avemu totu unulu singuru pre Adamu celu pamentescu;
De ace'a se domnésca intre toti, cá fii de-unu tata,
Intielegerea, iubirea, viéti'a santa, fora pata.
Altfeliu, căti pe base putredí s'or rêdiemá, ori pe mentiuna,
Voru perí, căci mórte-i viéti'a unei buhe in lumina.

Déca viéti'a nu e spaciú, contienutu intre doi nuori,
Intre nascerea si mórtea ce vedemu la moritori;
Déca nu-i indiferinte de a merge pe căi rele
Ce ducu omulu la peire, seau pe căile acele
Ce 'lu conducú l'a sa ursita, pentru carea s'a creatu,
Decátu asta 'nvetiatura, care-i mai de laudatu?
Candu scienti'a chiaru nu are vre-o alta-intentiune
Decátu lupt'a de-a conduce pre omu la perfectiune.
Ast'a 'ti fuse scopulu sacru, o cerescu, divinu Amvonu!
Ce 'ntrecusi cu a ta splendore sí templulu lui Solomonu.
Numerási in sinu-'ti genii, lumini vaste d' elocintia,
Cá luceferi ce 'ntre stele pórtá o mare diferintia.
Ai avutu ai veritatiei zelosi, ageri interpreti,
Cari luptara se te 'naltie cu potere de atleti.
Ai lucitu odata falnicu la crestinele popóre
De ce adí lasi se-'ti ràpésca tempulu mândr'a ta splendóre?
Fà pustíulu se resune, cante 'n vâi privighetori
Se mangaie in dorere pre sermanii moritori.
Le vorbesce cá odata de virtuti, de-a loru ursite,
Biciuesce vicii, crime, fapte rele, înjosite.
Dulce-i glasulu ce s'aude 'n vi'a Domnului cantandu,
Omenirei suferinde grele sarcini usiurandu.
Multu fmi place àstu limbagiú, căci elu animei vorbesce
Si speranti'a unei vietie mai ferice 'n noi nutresce.

¹⁾ I. Epist. a lui Joann cap. 1. versu 5-7,

Pana candu in prafu, pâiajini, o Amvonu, de ce mutu stai?
Nu mai place-adî-adeverulu ce odata propagai?
Astadî, candu indiferinti'a despre totu ce e mai santu,
Asta lepra ce 'n totu tempulu dus'a popoli la mortentu,
Adî, candu idolulu lui Midas tiene 'n ghiar'a-i infernala
Lumea tóta, ce-i aduce 'nchinatiuni fora sfiala;
Iá-ti ér' loculu si vênéza 'n noulu lacu Ghenisaretu,
Veritatea-i Veritate 'n veacu, a dîsu unu santu profetu ¹⁾
Câci chiaru Verbum ²⁾ cimentatu-a cu scumpu sange a t'a baza
Si pre pétra fundamentu-ti pusu-a 'n veci, cá se nu cadia.
Ér' Elu pórtá acestu nume, Verbum, adeca Cuventu,
Câci prin elu a s'a doctrina stabilitu-a pre pamentu.

Preotu G. Floru.

Predica la taiarea împregiuru a D. N. Is. Christosu.

BCU Cluj / Central University Library Cluj

*Si candu s'a implenitu a opt'a dî, pentru cá se se taia
împregiuru prunculu, chiamátu-s'a numele lui
Isusu, carele s'a fostu dîsu mai înainte de a se
zemisli (concepe) in pantece. — Luc'a II., 21.*

Indreptandu-me din acestu santu locu catra voi Iubitiloru
crestini, voiú se ve aducu amente insemnatatea dîlei de
astadî, in carea serbâmu taiarea împregiuru a domnediescu-
lui nostru mantuatoriu si rescumperatoriu Isusu Christosu,
carele cu optu dîle mai înainte se nascúse, nu in porfira
nece in purpura, cî in o esle de diosu — dându-ne prin
acést'a un'a dovéda viua, cà Elu nu a venitu in lume cá
se mostenésca mâriri pamentesci, neci straluciri desierte,
cari disparu si trecu cá fumulu, ce se resipesce in aeru;
cî elu a benevoitu a se aretá in tipulu miseratiei celei

¹⁾ Davidu psalm. 118.

²⁾ Cuventulu, Celu-ce a luata corpu, Isusu Christosú.

mai mari, dovedindu prin acést'a, cà nesocotesce tóta marirea, tóta pomp'a, tóta stralucírea pamentésca, aretandu cà densulu s'a întrupatu pentru unu altu scopu cu multu mai sublimu, mai inaltu, cà are o misiune domnedieésca de a pregatí pre ómeni spre o viétia mai curata, mai santa, mai buna si prin acést'a spre o fericire vecinica!

Astadí dara serbamu, I. m., aducerea amente a taiarei împregiuru a mantuatoriului nostru Isusu Christosu, — candu adeca: acel'a dupa daten'a Judeiloru, in semnulu intimei legature cu Domnedieu, a opt'a dî benevoi a se taiá împregiuru. Dara cu acést'a serbatóre e impreunata sí inceperea unui anu nou in viétia nóstra, va se dîca: acést'a serbatóre ne aduce amente, cà din anii vietiei nóstre a mai sboratu inca unu anu disparéndu si apunéndu in oceanulu eternitatiei, — carele decumu-va l'am petrecutu in fapte bune ne lasa dreptu resplata: liniscea conscientiei si fericirea animei; éra decumu-va l'am petrecutu in fapte rele necuvenintióse, atunci numai ne adauge mustrarile conscientiei, ne adauge anii rei si osênditori ai viétiei nóstre! Sbóra anii vietiei nóstre, I. m., trece tempulu si nu se mai póte recascigá; — trebue dara cá acesti ani ai vietiei iute trecátorie, se-i petrecemu bene, adeca in fapte bune, cá se n'avemu neci odata cuventu de a ne càí, cá se nu ne mustre conscienti'a, judele celu mai riguros, cà n'am facutu câtu amu potutu pre calea virtutiei spre laud'a si marirea lui Domnedieu si spre benele si fericirea deaprópelui nostru. Tocmai acumu, dîcu, ne aflamu, I. m., in momentulu candu incepemu unu anu nou in viétia nóstra! Anulu trecut ne infaciasiéza inca víu in mente faptele nóstre sí cele bune sí cele rele; éra acestu anu, care 'lu incepemu acumu e fórte misteriosu si tainicu, fórte secretu si nesciutu, acoperitu cu unu velu nepetrundietoriu; nece intieptii cei mai

mari ai pamentului cu tóta agerimea lor, nu potu strabate in secretulu si ascunsulu lui; — cene scie dara, I. m., cà ce ascunde acestu anu in sínulu seu — benele ori reulu, fericirea ori nefericirea nóstra. Pentru ace'a cugetandu la insemnatatea acestei dîle, carea óre-cum cu unu glasu seriosu ne chiama, cá dupa cele patîte si esperiate pana acumu, se ne îndreptamu pre viitoriu — se ne coregemu gresielele si se incepemu o viétia mai buna, vrén a ve aretá, cà tocmai acestu tempu — anulu nou — ne îndémna si ne aduce amente, bá óre-cum tocmai ne provóca, cá se ne cercamu pre noi însî-ne, se ne supunemu la cercetare seriósa, se ne întórcemu in conscientia nóstra, se ne cumpanimu tóte faptele si se vedemu: óre petrecut'amu noi anulu decursu asia, câtu acumu se ne potemu bucurá, dîcundu, cà la anii vietiei nóstre amu adausu unu anu bunu? împlenu-ni-amu óre noi tóte detoriéle nóstre catra Domnedieu si catra deprópele nostru? Si déca din acésta cercare amu affá, cà noi in anulu decursu, ne-amu neglesu detoriéle nóstre, bá chiaru amu facutu sí fapte rele, atunci éراسi totu acestu tempu, începerea anului nou ne dogenesce, cá pre viitoriu se ne îndreptamu, se începemu o viétia nóua, o viétia mai buna! Despre acésta însemnatate a dîlei ce serbamu voi a ve vorbí eu astadî; fíti cu luare-amente!

I.

„*Fíti deseversîti, precum tatalu vostru celu din ceriuri deseversîtu este*“! dîce Mantuitoriulu si Rescumperatoriulu lumei Isusu Christosu. Cá si candu ar' dîce: imitáti icón'a perfectiunei, nisuiti a fí din dî in dî mai buni, nisuiti neincetatu la perfectiunea vóstra morala, urmariti idealulu virtutiei prea înalte, împlenu-ve detorfa vóstra de crestini si ve veti apropiá de Domnedieu Tatalu vostru celu din

ceriuri! Acumu déca tocmai Domnedieu-Omulu cu parentiesculu seu viersu ne chiama si ne îndémna la deseversfre se cuvencé cá noi cá buni crestini in acestu tempu benevenitu, se ne tragemu séma cu noi însî-ne, se ne esaminamu: óre ascultat'amu si urmat'amu totu-dé-un'a acestu viersu domnediescu? facut'amu noi cev'a progresu in acestu anu pre calea virtutiei si a moralitatiei? si anumitu împlenitune-amu noi in acésta privintia tóte detorintiele, chiamarei nóstre cu acuratétia — detorfele catra Domnedieu si deaprópele nostru? Si me veti întrebá, in ce costáu detorfele catra Domnedieu? Detorfele nóstre catra Domnedieu constau mai înainte de tóte in iubirea fiésca a aceluia cá a unei fientia pré-sante, pré-înalte, pré-bune si pré-îndurate; càci noi suntemu detori a iubi pre Domnedieu, nu numai pentru sene însusi, nu numai pentru benefacerile nespuse, cari ni-le dà in tóte dílele vietiei nóstre, — nu-numai pentru-cà ne-a creatu (facutu), ne nutresce si se îngrigiesce parentiesce de noi, cî sí pentru-cà elu e benele celu mai deseversfítu, demnu de tóta iubirea, elu e fântan'a toturoru bonatátiloru si a tóta fericirea, — pentru ace'a e sí demnu de iubirea cea mai sincera si mai deplinita, si acést'a iubire cu tóta ocasiunea suntemu detori a o dovedí si prin fapte.

Acumu cercà-te crestinule si moritoriule! óre împlenit'ai in anulu acumu trecutu acést'a înalta detoríá? Déca vei aflá cà ai împlenitu acestea detorfe ale tale, atunci poti intrá cu frunte serina si vesela, in misteriosulu (tainiculu) anu, carele 'lu începemu astadî. Mai încolo, cercà-te omule! întrebá'ti conscienti'a, carea decumv'a nu e stricata si nàdusíta, 'ti-va marturísí sinceru óre împlenitu-ti-ai si detorí'a catra deaprópele si sémenii tei? ajutat'ai pre deaprópele teu in necasuri si lipse? seau déca n'ai potutu a-lu ajutá, mangaiátu-l'ai baremi in necasurile si suferintiele lui? Com-

patimitu-l'ai? seau dóra ti-ai împetritu anim'a facia de densulu? cercát'ai pre cei bolnavi, mangaiátui-ai si ajutatú-ai? stemperátu-ai setea celoru setosi? îmbracát'ai pre cei goli? intens'ai mâna de ajutoriu celoru lipsiti si loviti de fatalitatea sortiei? Cáci Domnedieu dîce cà: „ori-ce ati facutu unui'a dintru cei mai mici ai miei in numele meu, mie mi-ati facutu.“ Si éراسi la Evangelistulu seu ¹⁾ se cetesce: „Carele nū iubesce pre fratele seu pre care 'lu vede, cum pôte iubi pre Domnedieu, pre care nu-'lu vede?“ Acumu déca la acestea intrebari poti respunde cu unu dá sinceru adeca: cà tóte acestea le-ai împlenitu, atunci sum convinsu, cà cu o mangaiare dulce si cu deplin'a multiamire a animei intri in anulul nou; atunci tî-se revérsa anim'a de nectariulu bucuríei, cà ai împlenitu cea mai mare si mai de capetenia porunca din lege, care dîce: „Se iubesci pre Domnulu Domnedieulu teu din tóta anim'a, din totu sufletulu si din totu cugetulu teu, si pre deaprópele teu cá insuti pre tene!“²⁾

Pre langa acestea detorintie mai de frunte, cari le are fiacare crestinu, fiacare marturisitoriu de credenti'a lui Chrístosu si care tientesce la fericirea eterna, mai are omulu si alte detorí osebite, si acele fiendu-cà au de scopu benele comunu, pi.in urmare benele omenimei, benele deaprópelui, acele inca suntemu detori cá ómeni, cá membrii ai societatiei omenesci a le împlení. Asia omulu are detoríele sale, cá tata de famíia, cá membru a societatiei omenesci. E dara de interesu si spre benele nostru si a omenimei se ne esaminamu: óre împlenit'amu cu ce anu fostu detori mai mariloru nostri si societatiei omenesci, si

¹⁾ Ev. Joanu c. I. v. 20.

²⁾ Ev. Mateiu c. 22. v. 37.

déca aflamu, cà amu împlenitu sî aceste detorfi pre câtu amu potutu, atunci mai seceramu sî din ast'a parte o mangaiare frumósa.

Si in deosebi voi teneriloru si tenereloru, cari sunteti speranti'a viitoriului unei natiuni! Voi mlăditie tenere, cari aveti detorinti'a de a redicá neamulu nostru, care odinióra a sciutu domní preste lumea întréga prin religiositatea si viteg'á strabuniloru noștrii — esaminátî-ve faptele vóstre cu tóta seriositatea, si déca veti aflá, cà v'ati împlenitu detoriele catra Domnedieu, catra Parenti si catra mai marii vostri, bucurátî-ve sî voi de dulcea conscientia a detorintiei împlenite, càci credetî-me, I. m., ca nemicu nu póte mangaiá pre omu, chiaru sî intre nefericirile si neindrep-tatîrile lumii, decâtu conscienti'a leniscita! — Se vedemu inse mai departe ce trebue se facemu, déca din rezultatulu cercarei si examinarei nóstre amu aflá, cà nu ne-amu împlenitu tóte detorintiele nóstre?

II.

Déca dupa examinarea seriósa amu aflá cà din detoriele nóstre catra Domnedieu si deaprópele unele nu le-amu împlenitu, ba chiaru le-amu neglesu. Asia d. e. n'amu iubitú pre Domnedieu dupa înalt'a sa demnitate, n'amu observatu poruncile lui, ba dóra prin fapte contrarie amu vatematu maiestatea si bunetatea domnedieésca, ni-amu aretatú nemultiamitori pentru benefacerile in totu momentulu primite; éra pre deaprópele nostru nu l'amu iubitú cá pre noi însîne, ni-amu aretatú streini decatra densulu, nu l'amu ajutatú in neajunsele si nepotentiele lui, seau póte, cà inca in deosebite moduri i-amu sî stricatu, i-amu invidiatú ferircirea, l'amu persecutatú, clevetitu s. a., si déca preste totu nu amu împlenitu ace'a ce ne erá demandatu si amu fa-

cutu ace'a ce ne erá opritu, atunci tempulu de facia, inceputulu unui anu nou in viéti'a pamentésca cea scurta, ne dogenesce seriosu si ne indémna, cá se ne îndreptamu pasii cei gresíti, aducându-ne amente că anii vietiei omului se socotescu numai dupa virtutíle si faptele lui celea bune, éra nu dupa multímea aniloru petrecuti in neascultare de poruncile domnedieesci, in ur'a deaprópelui, in nepasare, lene, trândavía seau coruptiune, — asemenea anii reu-petrecuti marescu numai numerulu pecatelor si aducu asupr'a omului respundietatea cea mai grea inaintea judetiului celui nepartenitoriu. — Ce e dreptu, I. m., omulu in viéti'a acést'a pamentésca e supusu la multe necasuri si nefericiri la multe loviri ale sortiei, la multe neajunse si nenorociri; inse, déca n'ar' avé omulu lupte in lumea acést'a, cum se-ar' poté lamurí virtutíle? căci virtutíle se facu prin lupte neincetate, prin rabdare si statornicía, si apoi tóte momentele de nefericire ce vinu asupr'a-ne trebue privite, cá nescari óre de probe, in cari Domnedieu ne cérca încrederea, iubirea si alipírea nóstra catra densulu. Esemple de încredere, rabdare si odichnire in voi'a lui Domnedieu ni-au datu insusiu Mantuitoriulu, candu inaintea patimeloru doreróse a crucei a dîsu: „*Parente, de este cu potentia, se tréca paharulu acest'a dela mene, — inse nu voi'a mea, ci voi'a ta se fía!*“ dupa elu santii Apostoli, dintre cari unii suferira cea mai cruda mórte, cum s. Petru, s. Paulu si multímea santíloru martiri, cari pleni de zelu si spiritu domnedieescu, cu o resignare deplena in voi'a lui Domnedieu, presentiendu si prevediendu fericirea loru gatita, cá nesce eroi mari ai religiunei, 'si-au jertfitu viéti'a pentru invetiaturele cele mantuitorie ale lui Christosu. Acumu, I. m.! déca atari barbati au aretatu atát'a devotiune si resignare chiaru si in órele cele mai infricosietórie — atunci pentru

ce se nu aretamu sî noi in necasurile nóstre, cari in alaturare cu suferintiele martiriloru, suntu fórte mici si neinsemnate — statornicía si îndelunga rabdare?

Nemicu nu trebuie se ne sparia, I. m., nemicu se nu ne abata dela calea virtutíloru si a fapteloru bune! Numai constantia, taría de caracteru si incredentiare deplena in voi'a lui Domnedieu si in lupt'a vietiei vomu esí invingatori! — Deci decumv'a tóte acestea pana acumu ni-au lipsitu, seau dóra le-amu neglijiatu, si ne-amu aretatu pana acumu slabi la anima, celu pucinu de acum'a inainte se ne îndreptamu, se incepemu o viétia nóua, se înaintamu cu taría pre calea fericitória si frumósá a fapteloru bune; càci lucrandu astfelu, man'a cea tare a Parentelui cerescu si charulu de susu ne va ff sprigînnulu si conducatoriulu nostru in calea catra limanulu fericirei, la care a tientí, e detor'á fiacarui crestinu adevveratu dupa domnedieescile cuvente: „*Fíti deseversíti, precum tatalu vostru celu din ceriuri deseversítu este!*“ AMINU.

J. V. Rusu.

Predica la anulu nou.

Pre sínulu vecinicéi, unde se ascunde tempulu cu totu ce este ziditu pre lume, — s'a asediatu sî anulu 1876 închiatu numai de câteva ore. — Oh, I. m., tempulu se strácóra iute, ... càci ce este elu? Un'a sagéta aruncata in aeru, carea sborandu totu inainte nece-candu nu se mai reîntórna; unu torente rapede, carele cu unu cursu nein-frenatu — se scurge in marea nemargenita a vecinicéi fora de a'si mai reluá candu-v'a vechiulu seu cursu. Vedeti câtu de iute 'si îndeplenesce sórele cursulu seu de dí? — chiaru asia de iute trece si tempulu si cu elu dílele nóstre!

In acestu adêncu alu veciniciei, in care jacu ascunse tôte celea trecute, e asediatu sî anulu de curêndu îndeplenu, carele la unii ni-a întensu momente dulci si plăcute; ér' la cei mai multi, póte, mai multe triste si amare. Astadi începemu, I. m., unu anu nou, carele éra asia de iute se va perde cá si celialalti trecuti; dar' ce e sî mai multu, cene sefe déca acestu anu nou de abia începutu nu va rapl cu sene in gârl'a veciniciei si pre unii din noi, cari cu ochi sumetî si nepasatori cantamu inainte spre viétia si înflorire fora de a ne aduce amente de sfêrsîre si apunere.

Dupa-ce caletoriulu obositu a percursu una postata însemnata din calea sa ostenitiósa — 'si depune pre o clipita sarcen'a sa sub umbr'a recorósa a unui arbore si odich-nindu-'si membrele ostenite — arunca o privire preste drumulu calcatu, — tragundu-'si apoi séma catu mai are de a caletori — 'si aduna din nou poterile s'ale si pornesce mai departe pre calea sa. Asemenea caletori suntemu sî noi, Iubitii mei! Noi toti caletorimu spre vecinicía, — pana in urma aflamu usi'a pre care avemu de a intrá pentru de a nu mai reintórce neci-candu — se cuvene dara cá in acestu momentu alu trecerei din unu anu vechiu in altulu nou se aruncamu asemenea caletoriului un'a privire preste anulu trecutu întrebându-ne anim'a: cum l'amu petrecutu acel'a? si socotindu preste celea neîmplenite, se bagamu de séma: cum avemu se desevêrsîmu est-anu începutu? càci numai asia voru fi bene-intielese uràrile (poftirile) nóstre împrumutate de: „anu nou fericitu!“ — numai asiá vomu poté fi buni crestini, adevirati urmasi ai Domnului si Mantuitoriului nostru Isusu Christosu.

Inainte de a ne cercá inse faptele nóstre din anulu cestu trecutu déca au corespunsu ele legiloru lui Domnedieu

seau nu, — 'mi tienu de santa detoventia de a ve trage luarea amente asupr'a tuturoru bunetatiiloru si benefaceriloru, ce le-amu primitu dela Tatalu celu bunu din ceriuri in decursulu acestui anu.

Dar' cene ar' poté numerá I. m. benefacerile si darurile lui Domnedieu reversate preste noi in decursulu unui anu? Cene ar' fí in stare a numerá stelele ceriului si naspulu marei? Tóta resuflarea, tóta misicarea nóstra din ór'a, in care amu venitu pre lume — suntu bunetatea si darulu lui Domnedieu. Oh! si decate-ori nu ne-amu potutu preface in pravu si in cenusia, decate-ori nu ne-amu potutu pogorí in gróp'a putredíunei in decursulu unui anu?! — Si totusi man'a Ta Dómne pré indurate a fostu totu-dé-un'a preste noi, — Tu ne-ai scutitu, ne-ai sustienutu si ne-ai facutu vrednici se incepemu unu altu anu nou! Multiamita Tíe Domnedieule pré bune pentru-cà ni-ai lasatu la viétia! — Multi din acei'a, caror'a noi le-amu poftitu la inceputulu anului trecutú „anu fericitu!“ — dormu acum'a somnulu mortiei. Anulu trecutú a rapitu cu sene din multe locuri pre sociu din manele fragede ale sociei, pre mama din braciaie iubitorie ale prunciloru, înmultîndu astfeliu numerulu veduveloru si orfaniloru si umplêndu multe case de vaietu, gele si tanguire; — dar' tóte acestea s'au întemplatú din sfaturele T'ale pré întielepte numai pentru benele nostru, tóte aceste suntu numai nesce slabe pedépse pentru reutatíle nóstre! Multiamita Tíe Dómne pentru tóte!..

Si acumu se cugetamu, I. m., la: faptele nóstre din anulu trecutú! Oh! baremi de nu asiu avé de a vorbí despre reutatea si misieli'a lumei acesteia! baremi de n'asiu avé a enumerá însielatiunile, vicleniele si prejudetiele ómeniloru de adí! baremi de nu

asiu fi silitu a depinge nelegiuirile, desfrenàrile si fora-de-legile — nu a paganiloru — ci a crestiniloru nostri de adî! Si acum'a càutandu dupa tôte acestea in cerculu micu alu nostru, in acêsta mica insocire crestina, ôre nu vomu vedé déca nu tôte, totusi celea mai multe din acestea împlenite decatra noi însî-ne? Cu dorere trebuie se respundu, din acestu locu santu, cà dá!

Noi pre tóta díu'a amu potutu vedé man'a cea plena de bunetati alui Domnedieu întensa preste noi; dar' noi tôte acestea bunetati le-amu întempinatu cu armele mánfiei! — Domnedieulu meu! decate-ori nu s'a blastematu si înjoratu santulu teu nume in decursulu anului trecutu decatra barbati si femei, teneri si tenere ba chiaru si decatra pruncii si fetitiile de etatea cea mai frageda? — Domnedieu celoru mai multi ni-a daruitu sanetate. Si oh! câti nu au pretiuitu acestu daru cerescu? Câti barbati tari cá stegiarulu nu amu vediutu dedandu-se la betîa si viétia necumpetata pregatindu-'si astfeliu calea cea mai grabnica catra gróp'a peritiunei! Câti teneri, câte fete nu 'si-au sdruncinatu ei însî sanetatea in flórea vrêstei loru prin desfrênu, jocu necumpetatu si alte abateri neiertate! Domnedieu ni-a datu îmbelsiugare si îndestulire intru tôte, precatu scé cá unu Parente-bunu, cà ni-e de lipsa dupa trebuintiele nóstre. Dar' vai! in câte case acést'a îmbelsiugare nu s'a prefacutu întru unu luxu urgisitu, intr'o pompa nesocotita, carea este mam'a seracéi? Ce se dîci candu pre fiacare dí întempini ómeni, cari pana sî cascigu lu loru de tôte dílele, din care ar' poté se-'si stringa si agonisésca cev'a, inca si-'lu jertfescu numai pentru podóbe precátu de scumpe, pre atátu de netrebuinţióse.

Privésca numai omulu in serbatori si Domineci la populu, dar' mai alesu la teneretulu nostru si ce va vedé

alt'a, decatu podóbe scumpe, inse desierte! — Opinc'a, carea cu dreptu cuventu se numesce talp'a si puterea tierei — e scósa afora de pretotendenea. — Turéculu secuescu se so-cóte a ff mai de cinste! Surmanulu strámosiescu si glug'a romana a esítu din datena; — îndesiertu càci pieptariulu metasaritu si cojoculu sàsescu dîcu, cà suntu mai de de frunte! Dá, tóte acestea suntu mai de cinste, mai de frunte, — pentru-cà prelanga ace'a cà ne strica portulú nostru nationalu strámosiescu, dar' înca ne aducu si o se-racia vedita! Fetiorulu nu se póte însorá pana nu are ciobóte cu calcâiu inaltu, palaría cu petea de metasa si pàuni s. a., fét'a nu e de mârítatu pana-ce parentii, vendiendu una vaca cu vitielu, i-i cumpera co-jocu totu metasitu, pieptariu de laturi s. a. — Acestea inse ar' mai trece, — dar' ce se dîci, candu vedî parenti atatu de usiori la mente, încátu chieltuescu sume marisióre pentru împodobirea prunciloru sei inca cu totulu nepreceptoru! Si mirare apoi, cà tocmâi ei se càescu mai multu preste scumpetea tempului si reutatea lumei!... Tóte acestea nu tîntescu, decatu la ruin'a celoru mai multi!... Óre nu ar' ff mai bene se înceteze baremi de-acum'a modele acestea nebune întrate pana sî in sinulu poporului nostru? Óre nu ar' ff mai frumosu candu ar' cugetá totu insulu, cà ómenii din ce in ce se înmultiescu si lipsele crescú si cà e mai bene a tiené ace'a, ce moscenescu dela altii, pentru tempuri mai rele, decâtu cá se respésca celea agonisite pentru lucruri netrebuintióse si desierte?

Dar' se trecemu mai departe! — Domnedieu ni-a bene-cuventatu in decursulu anului trecutú cu pace si lenisce in tíera. Si noi acésta pace o-amu petrecutu in o molesfa si nesocotintia facia de lucrurele si poruncile domnediesci! Au cercatu dóra precatu aru ff potutu crestinii nostri cas'a

lui Domnedieu pentru de a-i aduce rogatiuni si pentru a se împartesi cu santele Taine ale lui Christosu? Dóra au încetatu: desfrênulu, nelegiuirea, camateri'a, violen'ia, însielatiunea si necredenti'a, — si s'au înlocuitu cu: moralitatea. curatiuni'a, dreptatea, iubirea lui Domnedieu si a deaprópelui?... Oh! candu v'ar' vorbí in loculu meu profetulu Moise, — acelu barbatu tematoriu de Domnedieu, — elu v'ar' face grele muștrári cá odenióra poporulu israelitnescu in pustía!

„Asia multiamesci Tu Domnului poporu nesocotitu si impetritu? Au nu este elu Parentele Teu, care te-a ziditu? Precumu vulturulu 'si animéza puii sei spre sboratu, sbóra impregiurulu loru 'si latiesce aripele s'ale, asia te-a redicatu pre tene Domnulu si te-a portatu pre umerii sei!.... Dar' vediendu acestea Domnulu s'a maniatu si a dîsu: 'mi voiú ascunde faci'a mea deinaintea loru, voiú se le vedu sfêrsítulu loru, càci ei suntu unu neamu înderetnicu, fii necredentiosi!“ ¹⁾ Astfeliu ar' vorbí Moise catra creștinii de astadí. Si cu dreptulu, càci tóte faptele nóstre din trecutu suntu mai multu rele decatu bune.

Si acumu ve întrebu I. m., cà ce se póte asceptá dela unu poporu, care consta numai din o céta de creștini cadiuti, cari 'si batu jocu de totu ce e santu? dela unu poporu, acàru cerbicía a ajunsu pana acoló, încatu numai juni neesperti (nepatíti), ei sí barbati încaruntíti ducu o vietia necumpetata si desfrênata? — Ce se póte asceptá dela unu poporu, care preste totu traesce numai pentru plăceri si îmbuibari, aretandu-se prin faptele s'ale unu adevratu vràsmasiu a crucei lui Isusu Christosu, dela unu poporu care nece chiaru in dîlele Domnului nu baga

¹⁾ II. Lege c. 32. v. 6.

in séma poruncile basericeii, ci in locu se vena la baserica pentru de a ascultá sant'a missa si invétiatur'a evangelica a Mantuitoriului lumei Isusu Christosu, mai bucurosu merge la carciuna pentru de a vêná dupa plăceri, petreceri de nemica si alte lucruri desierte? — Ce se póte asceptá dela unu poporu, la care crescerea tenerimei este gresíta si raticita, — la care însii parentii dedáu pre pruncii loru la moravurele celea rele? — Ce se póte asceptá dela unu poporu, care intru nemica nu se îngriješce de sufletu, ci numai de trupu cautandu a-lu împodobí in totu modulu, pre candu de podób'a sufletului, de virtuti si fapte crestinesci nece nu-'si aduce amente? — Audu pre multi càindu-se, cà temporele suntú rele, dàrile din tóte partile nu se mai potú suportá. E dreptu, cà temporele suntú grele, si acést'a o vedu crestinií nostri, dar' uita se díca, cà paganatarea se latiesce chiar a între crestini, uita se strige, cà pecatulu domnesce pretotendene dela mare pana la micu, uita crestinií nostri se-'si bata pieptulu peatosu si se strige: *Dómne nu ne lasá intru intunereculu peatului, ci ne mantuesce de celu reu!* Dá, uita ómenii nostri si de Domnedieu chiaru, càruí'a ar' trebú se-i multiamésca de multe-ori pentu bunetatile primite dela elu intru reutatea loru; si apoi nemicu nu ursesce Domnedieu atátu de tare cá nemultiamirea, carea precumu díce unu oratoru alu basericeii, *este unu ventu secetosu, ce séca tóte isvórele daralui!* Déca tóte acestea, I. m., si alte multe, nepomenite din caus'a scvrtimei tempului, suntú toia atátea fapte întórse si rele, — atunci ve mai intrebú inca odata: ce prospecte bune ni-se aréta pentru acestu anu nou acumu inceputu? — Nece unulu, pana-candu nu se voru iradeciná in anim'a poporalui iubirea lui Domnedieu, sântieni'a credentiei, bunetatea virtutíloru, pretiuirea Domi-

niceloru si serbatoriloru, — pana-candu nu se va desradecina pecatulu prin pocaintia si nu se va inlocui resadulu reutatiei, alu písmei si alu faciaríei prin sementi'a bunavointiei, iubirei si dreptatiei!

Se indeplenu dreptu ace'a tóte acestea recerintie ale mantuirei si fericirei nóstre sufletesci si prin acést'a ne potemu pregati unu anu nou, anu mai îndestulitu si mai fericitu decatu anulu celu vechiu petrecutu in lupte si necasuri.

Éra Tu Dómnne Domnedieulu nostru, nu-ti retrage man'a T'a dela noi; càci la tene ne întórcemu plangându-ne pecatele nóstre. Liértà-ne Dómnne pecatele nóstre din trecutu si ne dà benecuventarea T'a preste intregu anulu, ce-lu incepemu astadi, cá se amblamu întru poruncile T'ale si se laudamu si prémarimu numele Teu celu préinaltu impreuna si a unui'a-nascuta Fíiului si a santului si de viétia facutoriului Teu Spiritu acumu si pururea si in vecii veciloru AMINU.

Silvin B. Sohore'a.

Predica funebrala

aplicabila la inmormentarea ori parastasulu unui repausatu bene-meritatu. *)

Repauséza-te suflète iubitu in locasiurile Domnului de unde ai esítu. Numele teu in veacu!

Dóue mari momente are omulu aci pre pamentu: momentulu in care vene cenev'a pre lume, si momentulu candu se duce la vecinicía! Acestea suntu: ór'a nascerei, candu omulu semte primele radíe benefacutórie ale sórelui, si ór'a mortiei,

*) Din „Cuventulu funebralu“ tienutu de I. D. Petrascu, directorele scólei normali „Rádu Negru“ din Fagarasiu, la parastasulu serbatu in memori'a fericitului episcopu **Dionisiu Buzeu**lu.

candu unu omu vede cele din urma clipe ale unui sóre apunându. Câte cugetari nu descépta in noi acelu momentu de nascere si de descompunere, de creatiune si de distrugere a fapturilor! Câte meditatiuni triste nu se descépta in animele nóstre, candu cugetamu cà lumea ast'a va trece cu tóte placerile ei, si cu tóta frumséti'a ei! Santulu Gregoriu Teologulu dîce: „*a traí, este in tóte dílele de a trece dela viétia.*“ Éra unu vechiu filosofu, Senec'a, dîce: „*candu crescemu, viéti'a ne scade.*“ Nascerea si mórtea pre de o parte; curgerea aniloru intre aceste dóue puncte marcate si semnificative pre de alta parte, — pre langa acestea, legaturile fiintiei nóstre cu intregu universulu, comunicarile sufletulu nostru cu infinitulu; tóte acestea fortiéza spiritulu umanu a esî câte odata din regiunile pamentene: din atmosfer'a globulu nostru, pentrucá se intre intru-o lume cu totulu nóua, cu totulu ideala, cu totulu tacuta! Dá! spiritulu nostru, — care totu-dé-un'a este agítatu, mai potinte decátu acésta materia bruta, de care este elu tienutu, — cérca a pàtrunde cursulu naturei, misterele universulu, viéti'a si lucrurele lumei acesteia mergundu cu scrutarile sale pana preste marginele lumei reali, cà se bata la pórt'a imperiulu invisibile, si care este incungiuratu de o atmosfera infinita, totu asia de invisibila! Atunci comparându elu lumea ideala cu cea reala, consternatu de nestabilitatea acestei lume, atunci elu rapítu de cursulu ràpede alu aniloru, vedindu-si remasíti'a díleloru scurgându-se in uitare, sdrobíta de atát'a miseria si slabitiune a firei omenesci, plange cu marele psalmistu ticalosí'a vietiei omenesci! Dá! asia este, stimati audítori! valea plangerei este lumea; pentrucá cene din noi nu se va mirá, cà traimu observandu dese schimbari ale lucrurilor, loviturele vehementi ale sórtei, valurile vietiei, plene de tentatiuni de totu felulu?! Si apoi candu va vedeá

o grópa cu gur'a cascata, gat'a se ne sórbà pre toti?! Cene din noi, jalnici audítori! nu se va umplé de gróza, candu va cugetá la ór'a cea infricosiata a ducerei s'ale din lumea acést'a? Descuragiarea nu intardíe de a cuprende animele semtítórie, la atâtea cugete diverse, la atâtea gânduri feliu-rite, la atâtea meditatiuni triste ce se streccóra prin mentea nóstra, ce se descépta acumu in fiacare sufletu.

Fiacare din noi, pana a nu bate ór'a de pornire, stà aternatu tienendu cu o mâna ór'a nascerei sale, mistuindu in fine cursulu aniloru, — si cu ce'alalta mâna candu se atinga ór'a, care-i va stinge viéti'a de pre acestu pamentu! Cu dorere ne vedemu dara atárnati între trecutu si viítóriu, si nesciendu lungimea acestia in nepotenti'a nóstra, ne intórcemu cá prin instinctu catra infinitu si catra Domnedieu! Marele psalmistu asémena viéti'a nóstra candu cu unu fumú, candu cu o mica suflare de ventulu nimicitu, candu cu o umbra ce se latiesce pre suprafaci'a globului, pentru-cá se dispara indata ce regentele dílei 'si tramite primele s'ale radíe; candu cu florile, cari abiá imbobocescu, cari abiá se desglhióca, cari abiá apuca se-'si reverse benefacutoriulu loru profumu, si indata, de cu séra, o recóre a recei mórte le atenge si ele se usca, cadu si disparu fora sgomotu. Asia este si cu fiinti'a nóstra. Omulu se nasce, cresce, se desvólta in trupu si in sufletu, alérgea in drépt'a si in stang'a: unii pre calea virtutiei, altii pre ace'a a viciului, — si dupa-ce s'a miratu cà s'a nascutu, dupa-ce s'a miratu cà a traítu, câtu a traitu, vene unu vêntu rece, vene o bóla mortala de î-lu isbesce.

Anii i-se impucinéza, dílele i-se scurgu pre nesemtíte, si fora incetare se apropie totu mai multu spre eternitate pana-candu incetéza de-a mai respirá, si mórtea cu inspaimentatóri'a-i figura nu intárdíe a vení cá se-'si serbedie

triumfulu. Si éta cà pentru omu a batutu ceasulu de pornire la vecinicía. Elu se duce, si indèretu nu se mai uita. Elu ésa din lume, cá cându neci n'ar' fi mai fostu.

Dar' se stámu pucinu ací, tristi auditori! pentru-cà la finele vietiei omenesci se ne intrebámu, se ne esaminámu si se respundemu, de vomu poté, la o intrebare de cea mai mare insemnatate, la o intrebare, carea, pusa in practica, ne apropia de puritatea invetiaturiloru Domnului Christosu. Dá! Acésta intrebare bene-intielésa si bene deslegata ne apropia de adeveratele invetiaturi ale Evangeliului lui Christosu câscigandu-ne fericirea eterna si temporalá! Se ne intrebámu dara: óre toti moritorii se ducú din lume, fora sgomotu si fora se lase urme de viét'i'a lorú, de traiulu lorú crestinescu cursu in fric'a lui Domnedieu, fora se lase urme de faptele lorú crestinesci, de benefacerile lorú contra omenirea suferinda? Ba nu! jalnici auditori! càci dupa esperienti'a de tóte dílele, vedemu, cà unii ómeni servescu omenirii intr'unu feliu, altii in altu feliu, unii traiescu in sinulu omenirei cá membrii folositori ai societatiei, altii din contr'a: care dupa cum apuca, pre calea virtutiei seau pre a viciului.

Si omenirea petrunsa de unu adêncu semtiementu de recunoscentia, condemnându viciulu cu tóte consecuintiele sale pre de o parte, éra pre de alta parte popórele uitandu-se la trecutulú lorú, se arunca in braciéle unoru meditatiuni pióse, plene de respectu de recunoscentia si devotiune contra acei'a, cari au lucratu la marirea lorú.

Atunci ele cumpanindu trecutulú si in nescienti'a venitoriului, cu anima plena de dorere alérga la mormentulu marilorú sei fíi, cá se verse un'a lacrima fierbente de recunoscentia pre a lorú fientia rece, care alta-data a contribuitu atâtú de multu la marirea gentei umane ajutandu

realtiarea la glori'a si marirea unei genti cadiute!..... Acelea popóre numai, cari scú se ffe recunoscutórie, voru avé trãinicía, si ele voru duce viétia fericita, plena de marire. Numai acesti populi, privind 'si aducu amente câte odata si pururea de marii lor benefactori, de bravii lor fii!

Dar' se venu la subjectu. O intristãre víua, destulu de plena de cugetari, de impresiuni, de comunicari cu infinitulu; pre langa astea o anima romanésca, plena de recunoscentia, de devotamentu pentru acei'a, cari au lucratu atãtu de multu pentru Romanismu, pentru Baseric'a romana si pentru Scól'a romana: éta motoriulu, care ne-au indemnatu pre noi a face unu parastasu pentru sufletulu repausatului intru fericire..... (*aici se amentesce repausatulu cu numele si caracterulu seu. Déca acésta cuventare s'ar' aplecã la inmormentare -- si nu la parastasu — atunci in locu de: „a face unu parastasu pentru sufletulu“ se va dice: „a ne adunã in giurulu sieriului (cosciugului, sarcofagiului) repausatului intru fericire N.“*)

Dîu'a acést'a a fostu otarîta pentru unu faptu atãtu de crestinescu, atãtu de religiosu, cá se ne rechiame in memoria, unu sufletu mare romanescu, unu nume ilustru, care 'si-a reluat u calea la ceriuri de unde descinse, si pre acãrui tierina rece se versamu lacrimi ferbenti cu adênca devotiune.

Nu voiu face eu biografi'a fericitului repausatu mare in fapte de benefaceri, invapaiatu patriotu si adêncu iubitoriu de neamulu seu romanescu; càci nu me aflu indreptatítu. Acést'a o lasu altor'a, cari stau mai aprópe de densulu si cu etatea, si cu loculu si cu capacitatea si cu cunoscienti'a.

Me voiu marginí aici a atinge numai pre scurtu unele diin acelea fapte maretie cari i-au pusu pre capu cunun'a

de petrii scumpe a nemorirei si fericirei vecinice
(*Aici se amentescu faptele mai distinse ale repausatului*).

Siendu acumu si numai din aceste pucine cuvente cene a fostu adornitulu intru Domnulu N., veniti, stimati audítori, se ne apropiamu de sufletulu aceluia trecutu la nemorire, de tierin'a rece a aceluia, care a facutu atât'a bene, câtu a traitu, — veniti se plangemu, se lasamu se cadia din ochii nostri o lacrima ferbinte pre scumpulu lui mormentu. Plangi scóla! tu musa si paladiu alu sciintiei! cà adi numeri cu unu patronu mai pucinu. Éra voi scolariloru! mlăditie tenecele, sperantiele viitoriului romanu, versati din animele vóstre cele nevinovate lacrimi de recunoscentia si multiamita pre mormentulu aceluia ce a adjutatu crescerea vóstra, ce ve-a iubitú cá unu parente bunu, pre care voi, de-sî nu l'ati cunoscutu in persóna, dara i-ati cunoscutu anim'a, sufletulu si benefacerile sale, si nu-'lu uitati in rogatiunile vóstre, in viéti'a vóstra! Éra acumu uniti-ve cu noi se-i cantamu: fia-i tierin'a usióra si memori'a eterna intre noi si urmasii nostri!!!

Éra tu! sufletu iubitú, umbra santa! cauta din ceriu spre noi si ne tramite benecuentarile ceriului preste noi si preste scól'a nóstra, cà ofertele tale, care le-ai facutu, candu erái cu noi, se afle imitatori si spriginitori aici pre pamentu. AMINU.

Baseric'a romana.

Caletoriulu, obositu de o sdrobotóre mergere, arsu de sete si strapansu de radiele sórelui seau de crivatiulu nordului, candu diaresce de departe lucindu o cruce seau inaltiandu-se unu turnu de baserica, sente indoite poterile s'ale, càci locul ropausului se anuntia; terminulu caletoriei se apropia; locuintie omenesci se vedu; unu caibu de oivilisatiune, unu càtanu, o comuna e aci.

Acestu rolu l'a jocatú Baseric'a romana a Moldo-Roman'ei in ordinea morala pentru fratii nostri de unu sange, robiti prin cele trei imperii ale Europei orientale. Ea a fostu unu portu la care au aflatu ei refugiu in tempestatile timpiloru trecuti. — G. Missailu.

TOTU MERGE OMULU.....

Totu merge omulu, merge, p'a vietiei lunga cale,
Prin lunci de farmecu pline cantandu doine de jale.
In-daru bolt'a-e senina, elu totu pare doiosu:
Notandu prin apa striga mereu cà e seteosu.

E plinu de dalbe fructe alu vietiei arboru mare,
Usioru le pôte-ajunge cu man'a din carare;
Dar' merulu ce-'lu ajunge de diosu, nu-i place lui:
Cu multu mai dulci elu vede in virfulu pomului....

In-daru suridu in juru-i mii dalbe florióre;
In locu se le culéga, le calca in pecióre:
Càci multu i paru mai mandre, mai scumpe-acele flori,
Ce vedu in departare ai sei ochi plangatori....

Adesu gasesce 'n cale-i verdi plaiuri zimbitórie,
Pe unde tainicu canta mii dalbe paserióre,
Pe unde veseli arbori sioptescu incetisioru
Chiamându-lu cu iubire se siéda 'n umbr'a loru.

In-daru!... Colo, departe speranti'a f-i promite
Unu plaiu mai dalbu, cu frundie eternu nevescedite,
Acàrui paseri canta mai dulce, mai voiosu,
Alu carui ceriu albastru in veci nu e norosu....

Si omulu totu grabesce, odihna nu mai are;
Cautandu crini dalbi, gasesce spini negri de 'ntristare:
Càci plaiulu ce-i promite speranti'a suridiendu,
E unde-va 'ntre stelé, dar' nu p'acestu pamentu...

* * *

O! nu cautá pe munte ce poti gasi si 'n vale...
Culege tóta flórea, ce sórtea ti-pune 'n cale,
Ori-candu te multiamesce cu benele ce ai:
Pamentulu pentru tene atunci va fi unu raiu.

Preparatiunea trupurilor mortilor pentru inmormentare.

— STUDIU LITURGICU. —

(Fragmentu din una traptatu liturgicu mai lungu despre inmormentarea crestina
dupa ritulu orientalu)

— Premiutu cu diece galbeni imperiali. —

I.

Cunoscentie generale despre inmormentarea crestina.

Imbalsamarea trupurilor mortilor la Egipteni si Evrei, — urnele scumpe, adese de argentu, marmore si auru, la Greci si Romani etc. au nu suntu aceste probe învederate, cà asiedierea remasfieloru inanimate ale repausatiloru nu a fostu neci odata lucru indiferinte in ochii popóreloru.

Inmormentarea repausatiloru se facea cu óre-care solemnitate religiósa si pompa doliosa la tóte popórele in tóte seclele.

Si ce mirare! Au nu e acést'a una effuintia necesaria a sentiuluu naturalu, ce-'lu plantà mân'a Atotupotentelu in anim'a omenésca?!

Ce feliu! Candu mân'a cruda a mortii smulge anima decát'ra anima, cá se o arunce préda putrediuenei in mormentulu gerosu; candu taia fora indurare si ràpesce cu sene câte unu medulariu din trupulu familiei, din sinulu societatiei, cá se-'lu franga si nimicésca; se póte óre, ca famili'a, ca societatea, càroru repausatulu apartienea in viétia cu virtútile si slabitiunile, cu iubirea si servitiile, cu luptele si interesele sale, se-i privésca mutarea lui in locuintiele streine

ale imperatfiei mortiei, fora a dá espresiune víua sentiului seu de perdere? fora a petrece cu semne de onóre, de pietate si de jale la repausulu seu pre luptaciulu cadiutu sub arm'a dusmanului comunu, in lupt'a vietiei?!

Sî baseric'a lui Christosu, venitu-a ea óre a nàdusí, a stinge instinctulu nobilu, înnascutu animeloru nóstré?

Au nu mai bene, a-lu desvoltá, a-lu perfectiuná si consacrá?!

Ea, care onóra in omu tipulu si asemenarea lui Domnedieu, erede alu imperatfiei ceresci, unu angeru in miniatura, unu fíiu domnedieescu; ea, care si in cortulu celu putrediosu alu omului — in trupu — privesce unu instrumentu, unu sociu demnu alu sufletului, pre care Fíiulu lui Domnedieu 'lu redicà la comuniune santa cu însusi Domnedieu, consacrandu-lu in santulu Botezu de baserica a Spiritului santu si de madulariu alu trupului seu; ea, care sî dupa mórte in cadavrulu rece cunósce si stima nu-numai relieviile scumpe ale unui fíiu si oșteanu alu seu ràpitu din braciile-i materne; cì relieviile trupului misteriosu alu lui Isusu Christosu, ruinele basericei santíte Spiritului santu si destinate la nemorire, cari le va cercá si culege odinióra mân'a domnedieésca in dfu'a marita a inviarei, si le va cladf dein nou in regiunile de susu, in pamentulu Ierusalimului cerescu; potere-ar' ea remané rece, fora misicare langa aceste trupuri? fora a le încungiurá cu manifestatiuni de onóre si pietate? fora a santí prin ceremoniele, prin rogatiunile si cantarile sale calea, pe care le pórtá la odihn'a mormentului?!

Ea, care nu lipsesce neci la unu actu mai importante alu vietiei, asistandu fíiloru sei sub totu cursulu vietiei, pamentesci cu rogatiunile sale, imbiandu-le darurile sale; se-i lase a descinde in gróp'a intunecósa spre somnulu mortiei

lipsiti de mangaiarea rogatiuniloru sale? nepetrecuti de beneuventarea s'a?

Instinctulu naturalu comunu toturoru o indemná, ca-rapterulu delicatu alu ei de mama o inboldea, spiritulu religiunei nóstre sante pretendea. a nu parasí in momen-tulu doliosu, la pasulu ultimú pre fíi sei, cari din títiele ei au suptu laptele vietiei eterne; ei a-i petrece la repau-sulu mormentulu, si din colo de mormentu, pana la Tribu-nalulu de susu, celu pucinu cu onorile si rogatiunile sale.

Ci pre câtu de mare e diferinti'a între pagâni, cari se têtician îngenunchiandu înaintea idoliloru si a fapture-loru, si între crestinii, cari ambla in lumin'a evangheliei, scutiti, sustienuti de braciele crucei; între credenti'a, sperantiele si aspiratiunile celor'a, si între credenti'a, sperantiele si as-piratiunile cestor'a; pre atâtu e de mare diferinti'a între actulu de înmormentare alu pagâniloru si actulu de înmormentare alu crestiniloru.

Popórele cele mai culte pagâne, Grecii si Romanii, alu càroru sufletu intunecatu nu vedea prin nóptea mormentulu resarita de ce'a parte auror'a vietiei eterne, pri-vindu in mórte un'a despartíre eterna si disolutiune totala, ardeau trupurile mortíloru ¹⁾ si cenusi'a adunata o asiediau in urne, pastrate seau in casele loru, seau in mausolee cladite in midiloculu càliloru publice.

Crestinii, cari cu ochi tientiti la acelu mare erou, care golindu pocalulu dorerei si alu mortiei, judecat'a mortiei nóstre o schimbà in mersu triumfalu, ²⁾ in mórte nu ve-

¹⁾ Datena, care precum adeveresce *Macrobiu* in secl. 4. sub influinti'a beneuventata a crestinismului incetà de sene. „*Licet urendi corpora defunctorum usus nostro seculo nullus sit.*“ (Saturn. VII. 7).

²⁾ „*Hausit calicem doloris et mortis totumque supplicium transulit in triumphum.*“ (S. Leo M. Serm. 69. de Pass. Domini).

deau decâtu despartîre trecatória, terminarea drumului temporalu si trecere la cele eterne ³⁾, capetulu luptei portate cu gloria, usi'a vietiei, descalecare la limanulu securitatiei ⁴⁾ unde voru intrá odinióra sî trupurile reinviate, din cenusi'a mormentului, cu marîre ⁵⁾; spariáti de arderea trupuriloru cá de unu actu, in care pietatea se îngâna cu crudelitatea, cum o înfierà in batjocura Tertulianu ⁶⁾, astrucáu trupurile repausatîloru întrege cá odinióra Evreii in pamentu, din care au fostu luate; nu din superstitiunea, ce din reutate o aruncáu pagâniî cá acusa in faci'a crestiniloru, cá astfeliu dóra aru crede a fî pastrate pana la înviare; cî cá vedeau in acést'a dupa Minuciu Felice un'a datena mai nobila, santîta prin antecitatea, recomandata prin umanitatea s'a ⁷⁾, prin care acele nu nimicite cu forti'a, cî lasate disolutiunei naturale, se reintorcu la originea loru ⁸⁾, prefacuate cá intr'unu semburu, din care dupa putrediuene, ne va resarí nóua viétia ⁹⁾; purcediendu in acést'a dupa con-

³⁾ „Temporali itinere decurso ad aeterna transgressus.“ (S. Cypr. in l. de morte).

⁴⁾ „Tanquam victoriae consummatio, tanquam vitae ianua, et perfectae securitatis ingressus.“ (S. Bern. in epist.)

⁵⁾ „Ossa arida audite verbum Domini; Ecce ego intromittam spiritum in vos et vivetis.“ (Ezech. XXXII. 7).

⁶⁾ Ego magis ridebo vulgus, tunc quoque, cum ipsos defunctos exurit..... O pietatem de crudelitate ludentem!“ (Tertul. De resurr. c. I.)

⁷⁾ „Corpus omne, sive arescit in pulverem, sive in humorem solvitur, vel in cinerem comprimitur..... Deo elementorum custodi reservatur. Nec ut creditis ullum damnum sepulturae timemus, sed meliorem et veterem consuetudinem humandi frequentamus.“ (Minuc. Felix c. XI. num. 2).

⁸⁾ „Pulvis es et in pulverem reverteris.“ (Gen. III. 19).

⁹⁾ „Instar seminum quae terrae mandantur, nequaquam primus, cum dissolvimur, sed velut sati, morte per gratiam Christi destructa resurgemus.“ (S. Athanas Orat de Incarn. verbi).

victiunea, carei i dede atâtu de frumósă expresiune s. Augustinu, că nu se cuvene, nu este iertatu, a despretiú trupurile, de cari usa Spiritulu santu cá de organele si vasele sale santite. Căci déca anelulu seau vestimentulu, ce ne remáse suvenire dela parenti, cu atâtu e mai pretiuitu in ochii nostri, cu câtu mai mare e afeptulu nostru catra densii; cum anu poté despretiú trupurile, cu cari trainu in legatura multu mai familiara si mai intima?! ¹⁰⁾

Cumplita e mórtea in ochii pagániloru ¹¹⁾, prin carea se vedu taiati de pre pomulu vietiei, fora a poté aruncá un'a privire de sperare in alta lume mai fericita, unde se convina si se se imbracisise éra cu iubitiu loru; pentru ace'a la fiacare lovitura a ei erumpu in sughitiuri si tîpete necumpetate ¹²⁾, cu smulgerea perului, spintecarea vestimenteloru si preserarea capului cu cenusia, ascundindu actulu înmormentarei su velulu noptiei, care — precum se vede din cuventele ini Julianu Apostatulu, prin care opresce înmormentarea de dî a crestiniloru — o credeau mai corespundietória dorerei loru desperate ¹³⁾.

Cumplita e mórtea sî in ochii crestiniloru cá soldulu pecatului; dar' privindu-o la lumin'a evangheliei, învinsa prin

¹⁰⁾ „Nec contemnenda et abjicienda sunt corpora defunctorum, maximeque justorum atque fidelium, quibus tanquam organis et vasis ad omnia opera bona usus est S. Spiritus.

Si enim paterna vestis et annulus tanto carius est posteris, quanto erga parentes maior affectus; nullomodo ipsa spernenda sunt corpora, quae utique multo familiarius et coniunctius, quam quaelibet indumenta gestamus.“ (S. Aug. de cur. g-r. pro mort. c. III.

¹¹⁾ „Horribilis ille dies“! numesco Cicerone diu'a mortiei (Tuscul. I. 49).

¹²⁾ La romanii vechi erau aramite femeie, conduse cu bani, cari se cantau si vaietau la înmormentare, si se numiau: „sprofice.“

¹³⁾ „Quoniam et dolor in exequiis secretum amat.“ (Cod. Theod. I. IX.)

Isusu Christosu ¹⁴⁾, nu se temu de ea, o despretiuescu, o cêrca in credenti'a nemorirei, cum adeveresce dusmanulu Lucianu ¹⁵⁾. De unde înmormentarea dupa marturisirea santului Augustinu li este mangaiare ¹⁶⁾; mortii loru, in câtu iertáu persecutiunile sangeróse ¹⁷⁾, nu-i porta pre afurisiulu la intunecimea noptiei, cì cá fíii luminei la lumin'a dîlei, intre psalmi si rogatiuni; nu néca lacrimelê, dar' 'si stempera dorerea ¹⁸⁾ in convingerea, cà cei mutati nu suntu pierduti, cì numai tramisi inainte ¹⁹⁾, nu ne-au lasatu in eternu pre noi cei remasi aici, cì ne-au premersu numai nóue, celoru, cari li vomu urmá preste pucinu ²⁰⁾.

Inmormentarea pagâna unu tristu epilogu alu trage-

¹⁴⁾ Frumosu esprime *Chateaubriand* acêst'a credentia a crestniloru in opulu seu „*Martirii*“ [„*Les Martyrs*“] cant. VIII. reprezentandu mórtea postata la portele iadului, tienendu intr'una mana secerea s'a fatala, éra cu ce'alalta acoperindu-si ran'a cumplita si nesanabila, care o primí in culmea Golgotei dela Isusu, oroulu triumfatoriu.

¹⁵⁾ „*Persvaserunt enim sibi miseri in universum quidem se futuros immortales, et perpetuo tempore victuros; unde etiam contemnunt mortem, passimque sua se sponte occidendos praebent*“ (Lucian. De morte peregrin. n. 13).

¹⁶⁾ „*Omnia ista, idest curatio funeris, conditio sepulturae, pompa exequiarum, magis sunt vivorum solatia.*“ (S. Aug. De civ. Dei lib. I. c. 11).

¹⁷⁾ Astfeliu credintiosii din Cartaginea, de fric'a persecutiunei ingropara trupulu santului *Ciprianu* nóptea. „*Eius corpus per noctem sublatum cum cereis et scolacibus ad arias Macrobii Candidiani cum voto et triumpho magno deductum est.*“ (Acta S. Cypr.)

¹⁸⁾ „*Moerorem non tollo, sed moeroris vehementiam tollo.*“ (S. Chrysost. De Lazaro conc. 5).

¹⁹⁾ „*Non enim amitti, sed praemitti videntur, quos non assumptione mors, sed aeternitas receptura est.*“ (S. Ambros. l. I. De excessu frat. sui Satyri).

²⁰⁾ „*Eos non in aeternum nos relinquere mansuros, sed aliquantum praecedere secuturos.*“ (S. Aug. Serm. 172. De verb. apost.)

diei vietiei omenesci, dupa care se lasa cortin'a, se stingu luminele, se întinde întunecimea.

Si înmormentarea crestina?! nu-numai unu demnu epilogu alu epopeei mari a vietiei omenesci, ci si unu mândru preludu la nou'a viétia, ale carei dalbe diori ne zîmbescu dincolo de mormentu.

Înmormentarea pagâna unu adeveratu cortegiu de mórte, asia precum diavolulu voi a-lu înscená pre pamentu.

Si înmormentarea crestina?! Unu falnicu mersu de triumfu. E finita lupt'a. Eroulu pléca a primí cunun'a ²¹⁾. Éca totu!

„Nu plangeti“! „Nu a moritu ci dórme“! acestu viersu de mangaiare ni suna din creptaturele secréloru, din gliel muschióse ale morminteloru.

Acést'a credentia mangaiatória se vede imprimata pre tóte ceremoniele de înmormentare ale basericei crestine. Acést'a credintia respira din tóte rogatiunile ei funebrale.

Asiediarea oficiului de înmormentare in acelu ordu si sistema organica, in care ni-lu propunu Ritualele nóstre, se perde in negur'a seceloru; dar' chiaru acést'a imposibilitate, de a-i aretá autoriulu, si tempulu originei, au nu pleda ea pentru anticitatea lui?! cu atâtu mai virtosu, cà nu este greu a documentá, — precum se va vedí in decursulu acestui traptatu, — *cà ceremoniele particulare, din cari cá din totu atâtea particéle scumpe e compusu cá unu frumosu mosaicu oficiulu nostru funebralu, ascindu pana la murgitulu crestinatatiei; bá le intempinàm in linee fundamentale, in prim'a înmormentare crestina, in înmormentarea Domnului nostru Isusu Christosu; santa înmormentare, care*

²¹⁾ „Bonum certamen certavi, cursum consumavi, fidem servavi, in relinquo reposita est mihi corona justitiae, quam reddet mihi Dominos in illa die justus iudex.“ (II. Tim. IV. 7—8).

remane modelu de imitatu pentru tóte ingropatiunile crestine!

Unu doliosu cortegiu funebralu descindea de pre Golgot'a catra gradin'a lui Iosifu din Arimate'a in umbrele serei acelei Vineri cumplite si pururea memorabile, portandu la repausu trupulu Mnelului domnediescu, frantu si sangeratu pre altariulu crucii pentru pecatele lumci. Si acolo eráu in suit'a gelósa mam'a santa si preacurata, cu sagét'a dorerei in anim'a sa sfásfata, invetiachelulu iubit, s. Joanu, preotu alu Legii Nóue, amicii marelui repausatu, cari cerusera trupulu dela Pilatu, si acolo erau muierile píe, cari 'lu petrecusera plangundu pre calea sangerósa a mortiei si stetera su crucea lui, credintióse lui pana la mórte, si pana in mórte, preparandu si imbalsamandu trupulu recitu pentru calcusiulu rece alu mormentului ²²⁾.

Trupulu preparatu prin mane iubitórie spre repausulu mortiei, suit'a de doliu alu consangeniloru si a amiciloru, ministrulu basericei, preotulu, gróp'a in gradina, in ceme-teriu; éca in semburu, in miniatura înmormentarea crestina!

Din acestu semburu înmormentarea crestina, carea la inceputu, candu baseric'a din caus'a persecutiuniloru nu se poté aretá lumci in ornatulu seu stralucitu de nunta cá mirés'a Domnedieului celui víu, trebuia se se restringa numai la acturile cele mai necesarie de pietate, fora pomp'a facieloru, a cantariloru si a stendardelor, si fora eclatulu conductului impunatoriu pre stradele publice, din ce in ce

²²⁾ „Post haec autem rogavit Pilatum Joseph ab Arimathea, (eo quod esset discipulus Jesu, occultus autem propter metum Judaeorum), ut tolleret corpus Jesu. Venit autem et Nicodemus, qui venerat ad Jesum nocte primum, ferens mixturam myrrhae et aloës, quasi libras centum. Acceperunt ergo corpus Jesu, et ligaverunt illud linteis, cum aromatibus, sicut mos est Judaeis sepelire etc.“ (Joann. XIX. 38—42).

se desvoltá mai multu, imprumutandu unele ceremonie dela évrei si chiaru si dela pagani, benecuventandu-le si consecrandu-le acele in servitiulu seu spre cultulu curatu alu Domnedieului adevveratu; pana-ce pasîndu baseric'a in atmosfer'a mai libera, ce i-se asecurà prin marele C o n s t a n t i n u , se introduse a se face sî înmormentarea in anumitu ordu, cu conductu solenu publicu, si cu un'a pompa si stralucire, care mangaia, edifica, inaltia!

Dóue momente ne batu in ochi acumu sî la înmormentarea Domnului nostru Isusu Christosu: *preparatiunea trupului* pentru repausulu mormentului, unu lucru de pietate alu invetiacheliloru si alu amiciloru, si *însusi actulu înmormentarei*. Momente, cari le involve si astadî îngropatiunea crestina.

Preparatiunea trupului o conerede baseric'a sî astadî consangeniloru, retienendu-si sie oficiulu, a primí trupulu preparatu, a-lu benecuventá, si a-lu portá in conductu serbatorescu, inaltiatu prin pomp'a ceremonieloru sale maies-tóse, spre a-lu depune in gradin'a sa santíta, in cemetieru.

De unde actulu înmormentarei crestine se desface de sene in dóue parti principale:

A) *Ceremoniele la preparatiunea trupuriloru pentru înmormentare.*

B) *Ceremoniele la însusi actulu inmormentarei, esecutate prin baserica.*

Noi venimu a pune in vederea on. cetitori de asta data un'a deduptiune archeologicu-liturgica a ceremonieloru preparatiunei trupuriloru pentru inmormentare.

(Va urmá).

J. P. Somesianulu.

Predica despre mania.

„Éra eu dîcu vóne, cã totu celu-ce se mania pre fratele seu indesiertu, vinovatu ca fi judecatiei.“
Ev. Mat. c. V. v. 22.

Christosu a venitu in lume, cá se vestésca ómeniloru pace, — precum díce santulu Apostolu alu némuriloru ¹⁾). Acést'a a prevediutu-o Profetulu Isai'a inca cu multe vécuri mai inainte, numindu pre Mesi'a, carele avé se venia : „*principele pazei*“ ²⁾); acést'a o întarira magii si angerii la nascerea Mantuitoriului Christosu cantandu : „*Maríre intru cei de susu lui Domnedieu, si pre pamentu pace între ómeni buna-vóire*“ ³⁾ Dar' chiaru Mantuitoriulu a aretatu, cá densulu a venitu in lumea acést'a, cá se-i aduca — între altele — si pacea scósa din trêns'a prin pccatu. — Densulu mustra pre invetiaceii sei, fiendu-cã se certáu între sêne, cã: óre care dintru densii ar' fi mai mare? densulu le demanda — tramitiendu-i la predicarea Evangeliului seu — cá intrandu in casa se-i multiamésca cu cuventele pazei dîcîndu : „*Pace casei acestei'a*“ ⁴⁾ si apoi decâte-ori se aretà apostoliloru sei dupa scolaria s'a cea gloriósa din morti, f-i salutá cu cuventele : „*pace vóue!*“ ⁵⁾

Si ce cugetati, I. m., óre in ce sta, in ce póte stá ace'a pace recomandata de Mantuitoriulu nostru cu tóta ocasiunea? — In nemicu alt'a, decátu in pacea, carea trebue se o pazimu facia cu Domnedieu, facia cu deaprópele si facia cu noi insî-ne. Pentru de a poté pazi pacea între noi si Domnedieu, se recere din partea nóstra, cá se tienemu man-

¹⁾ Ap. Paulu Ep. la Efeseni c. II. v. 17.

²⁾ Prof. Isai'a c. IX. v. 6.

³⁾ Ev. Luc'a c. II. v. 14.

⁴⁾ Ev. Mateiu c. X. v. 12.

⁵⁾ Ev. Joanu c. XX. v. 19.

datele lui celea sante, se nu ne lasamu a ne despartí de-
catra densulu prin neci o fortuna, prin neci o grigia si
prin neci o placere din lumea acést'a; facia cu deaprópele
nostru vomu pazí pacea, déca 'lu vomu intempiná cu afa-
bilitate si bunavointia, fiendu de altmentrelea indetorati si
din partea lui Domnedieu „*a-lu inbí cá pre noi insi-ne*“;
in urma, cá se potemu pazí pacea facia si cu noi insi-ne,
e de lipsa, cá se nu trecemu neci odata preste marginile
întieptiunei si a le cumpetului, càci la din contra — pré
usioru potemu devení in pericolulu de a ni pierde pacea
din laintru — pacea sufletului nostru. — Asia dara acést'a
pace întreita ni-o vestesce dulcele Mantuitoriu, impunându-
ne a o pazí din tóte poterile nóstre, ce'a ce noi sî trebue
se facemu, déca voímu se ne mantuimu. Avemu dara de-
torintia sânta, I. m., a încungiurá totu, ce numai ni-ar' poté
tulburá acést'a pace santa.

Acumu fiendu-cà nemicu nu póte se ne despóie de
acestu daru cerescu mai usioru decâtu man'á, carea arunca,
imprósica fora crutiare cuvente defaimatórie in Domnedieu,
vatematórie in deaprópele nostru, si prin acést'a ne dedio-
simu si ne pierdemu tóta demnitatea nóstra de ómeni cres-
tini; — ve voiu vorbí astadî despre acestu viciu (pecatu),
precátu de periculosu, pre atátu — dorere! sî de respanditu
intre ómeni. Fíti cu luare amente!

I.

Vorbindu despre man'á, întielegu ací: mai virtosu a-
celu zelu neordinatu, care se nasce din iubirea cea preste
mesura de sene si care se stêrnesce decâte-ori numai e
vorba despre periclitarea bunuriloru si despre împiedecarea
implenirei pofteloru nóstre temporarie. Despre acésta specia
de man'á dîcu, I. m., cum-cà candu apuca a prinde rade-

cina in anim'a n'óstra incepe totu-odata a ne tulburá, a ne rumpe pacea, ce avem cu Domnedieu, fiindu-cà ne îndémna a vatemá de-a dreptulu pre Domnedieu. Facutorii de rele, cari intreprindu feliu de feliu de fora-de-legi, n'aru voi a vatemá pre Domnedieu, déca li-ar' ff cu potentia a-'si satisface posteloru loru reutatióse pre alta cale, intr'altu modu. Tóta intentiunea, totu indemnulu loru la implenirea unei atari fapte neiertate e seau folosulu propriu, adeca interesulu — câscigulu personalu, seau o placere óre-care, ne-avendu intru-adinsu cugetulu de a trage asupr'a loru indignatiunea si man'á a lui Domnedieu; dar' fiindu-cà acést'a nu se pote — fora calcarea legiloru domnedieesci, ce cugétáti, I. m., óre lasa-se atari nefericiti de scopurile loru cele reutatióse? — Nu, mai bene 'si aredica manele loru celea fora-de-lege contra celui Préinaltu, mai gat'a-'su de a atacá de-a dreptulu marirea cea domnedieéscá; mai voiescu a calcá legile lui celea sante si eterne si estu-modu a înjurá numele celu pré-santu, „*intru care trebuie totu genuchiulu se se plece alu celoru ceresci si alu celoru paméntesci si alu celoru de desuptu*“¹⁾. E pré adevveratu, cà multi nu mai iáu sém'a — in foculu man'ei — la cuventele de hula urîta, ce esu din gur'a loru; bá de celea mai multe-ori neci n'au de cugetu a le aruncá contr'a lui Domnedieu, cí numai de a-'si dá cursu liberu marimei nemultiamirei si indignatiunei loru. Dar' cu tóte acestea e pré adevveratu si acé'a, I. m., ca atari vorbe blastematórie si injuratórie suntu pecatóse, — pentru-cà Domnedieu ni-a datu darulu vorbirei — unulu dintre celé mai insemnate daruri ceresci — nu spre a injurá marirea sa cea domnedieéscá, pre angerii si santii sei, — nu, cí spre a-lu laudá, a-i cantá „*O san'a!*“

¹⁾ Ap. Paulu la Filipsemi c. II. v. 10.

si nu spre a-i strigá: *restigniti-lu!* càci ce este, rogu-ve, luarea in desiertu a numelui lui Domnedieu decátu o contuare a restignirei sale de pre cruce, — fiendu-cà decâte-ori 'lu injuramu — fía intru adinsu seau nu, î-i causámu, î-i facemu nóue rane totu asia de doreróse cá si celea ce le capetá pre cruce dela necredentiosii jidovi. — Dar' apoi se cugetamu, I. m., cà déca in diu'a cea înfricosiata a judecatiei vomu trebuí se dámu séma inaintea dreptului si santului judecatoriu despre totu cuventulu de nemic'a, óre nu vomu fí siliti cu atátu mai tare a ne dá séma si de cuventele hulitórie esíte din gur'a nóstra necurata contr'a Domnedieului celui vú, celui pré-santu — fía chiaru sí in foculu maníei nóstre?

Se incungiuramu dara, se fugimu, I. m., de totu, ce numai póte se stirnésca in noi maní'a, fiendu-cà ea ataca de-a dreptulu marírea lui Domnedieu, insulta numele celu santu alu lui, rumpendu in estu-modu legatur'a cea santa a pabei, ce trebuie se domnésca intre Domnedieu — *tatalu nostru celu bunu din ceriuri* — si intre noi nedemnií sei fíi, „*cà maní'a omului nu lucréza dreptatea lui Domnedieu*“¹⁾.

Dar' nu se opresce ací maní'a, cì ea tulbura — cá fíic'a contrariului nostru celui eternu (a diavolului) si pacea, carea trebuie se o pazimu intre noi si intre deaprópele nostru — cá si catra fratii iubiti ai nostri, fiendu cu totii fíi unuí'a si acelui'a-si parente cerescu, despre-ce pre scurtu in partea a dóu'a :

II.

Mediuloculu celu mai bunu de a intretiené pacea cu deaprópele nostru e intempinarea lui cu iubire, cu amicítia si cu bunavoientia, — se-i facemu lui tóte, câte voímu se

¹⁾ Apost. Iacobu c. I. v. 20.

ne faca nóue altii si din contra „*ce'a ce tte nu-'ti place altu'a nu face!*“ Dar' care dintre voi, I. m., nu scé, cà omulu maniosu ori-ce face, numai acést'a nu? care dintre voi 'mi va scí numí vre-o legatura asia de santa, încátu se nu cuteze a-o rumpe maní'a? — Este vre-o persóna atátu de 'nalta in deregatoría, pre carea se nu-o vateme? Este vre-o amicétia atátu de strensa, carea se nu o strice din fundamentu? — Priviti, ve rogu, la doi casatoriti, pana unde nu ajungu acesti'a dupa-ce î-i cuprinde maní'a? Iubirea imprumutata, carea 'si-o promiserà cu juramentu pana la mórte in faci'a basericei, inaintea lui Domnedieu — încéta, si certe fora de capetu cuprindu loculu celu santu alu ei; neintielegeri, sfedí, bá si batái suntu óspetii neacceptáti ai ataroru casatoriti nefericiti; unulu blastema si injura pre cel'alaltu, si asia in urma vene apoi nu arare-ori si despartírea între densii, carea tulbura leniscea sufletului, strica numele celu bunu, noroculu si fericirea prunciloru, bunastarea familiei si cu acestea face cu nepotentia deprinderea virtutiei si in celea din urma cascadearea fericirii eterne. Uitátî-ve la unu tata seau la o mama maniósá: cum nu pórtá aceli'a pre sermanii loru pruncuti nevinovati?! Cea mai mica gresiea — facuta cu voia seau fora de voia, din partea acestor'a, î-i aduce in furore; î-i necasiesce, — î-i batu in modulu celu mai crancenu, asia in câtu se pare cà nu-'si afla desfatere decátu numai in lacrimelile sermaniloru loru fii, càci „*cumplita e maní'a*“ díce Domnulu prin gur'a intieptului Solomonu ¹⁾. Dar' ce se mai dícu despre modulu cum se pórtá nesce domui — stapani — maniosi facia cu supusii loru? Ce nu au se-'si audia in atari casuri nenorocítii servitorii?! Amenintiari cu tramiterea dela

¹⁾ C. Proverbieloru c. XXVII. v. 4.

casa, cu neplatirea sembrăiei lor, — cuvente hilitórie si alte asemenea suntu efeptele manăei unui atare domnu — stapânu. — Éca dara, I. m. fruptele manăei facia cu deaprópele nostru, càrui'a nu numai cà nu-i aretâmu iubirea cea crestinésca, despre carea dîce dulcele Mantuitoriu „*că se-lu iubimu cá pre noi însî-ne,*“ cî din contra î-i causamu, î-i facemu, unu mare reu, care la rëndulu seu — la diu'a judecatiei are se ne aduca adeverata resplata, — „*cà totu celu-ce se mania pre fratele seu indesiertu, vinovatu va fi judecatiei*“ — dîce S. Ev. Mateiu ¹⁾).

Mai are inse manăa sî alte efepte totu asia de stricatióse cá si celea espuse pana acî, si anume facia de noi însî-ne, despre cari pucine in partea a trei'a :

III.

Scimu cu totii, I. m., cà omulu trebuie se se conduca in tóte lucrările sale de lumin'a mintiei celei sanetóse, déca voiesce se ajunga scopulu, pentru care l'a facutu Domnedieu; pre ace'a se o consulte totu-dé-un'a cându voiesce seau se pregatesce a intreprinde cev'a lucru, càci spre acest'a sçopu i-a datu-o si bunulu Domnedieu, precum ne dîce prin gur'a intieptului Siracu: „*Asculta fîiule si primisce invetiatur'a mea, si nu lapedá sfatulu mieu*“ ²⁾). Dar' se vedemu acum'a, I. m., cum se folosesc omulu maniosu de acestu daru domnediescu, cum asculta elu invetiatur'a Domnului? — Intipuitî-ve, I. m., unu atare omu maniosu: se vede a nu scî de sene, vorbesce fora intielesu, lucra fora precugetare si fora vre-unu scopu anumitu, fora de a cugetá la urmarile celea triste si daunóse ale faptei sale. Credu a nu gresî, afirmându, cà intre omulu maniosu si

¹⁾ Ev. Mateiu c. V. v. 22.

²⁾ Is. Siracu c. VI. v. 24.

REVISTA.

— **Fondatiune de 32000 floreni v. a.** a facutu Generosulu Archi-Episcopu si Metropolitu de Alb'a-Jul'ia-Fagarasin, Esce-
lentissimulu Domnu Dr. *Joanu Vancea de Buteas'a*. Din venitele
anuali ale acestei fondatiune: un'a tertialitate se va impartî între
Profesorii mai slabu dotati din Blasiu, formandu-se ajutórie câte de
50 fl. si mai multu, — a dóu'a tertialitate se va impartî între membrii
Clerului esternu (parochi, protopopi), formându-se ajutórie câte de
50 fl. si mai pucinu, -- ér' a trei'a parte a veniteloru se va capitalisá.
Lectoriloru nostrii le este cunoscuta liberalitatea, cu care Mar'ani-
mosulu Fondatore a grabitu sî pana aci in ajutoriulu basericloru si
scóleloru mai lipsite si pentru ace'a ne sentîmu dispensati de a
laudá prin cuvente pre Acel'a, pre care 'lu lauda atátu de frumosu
faptele-i maretie si cu distinctiune faptul generosulu mai susu în-
registratu, — ne rezervámu totusiu a revení la faptele generóse ale
acestui mare Archipastoriu mai tardíu, candu î-i vomu poté publicá
sî portretulu; -- ér' de asta data in uníre cu lectorii nostri î-i
urámu: *Se traésca in multi fericiti ani!*

* **Distinctiune bene-meritata.** Magnificentissimulu Domnu
Canonicu din Gheri'a *Stefanu Biltiu*, in ajunulu dílei s'ale onomas-
tice, primí *Prepositur'a de „Csudány“* dreptu distinctiune pentru me-
ritele aduse pre altariulu Basericeii, Scólei si a Patriei. Suntemu pré
securi, cà Magnificentissimulu Domnu Prepositu-Canonicu, — care
s'a distinsu atátu de multu: pre carier'a preotiésca cá parochu,
protopopu si canonicu, — pre carier'a scolastica cá Inspectoriu sco-
lastecu districtualu si Preside alu Prea Ven. Consistoriu desp. sco-
lastecu -- pre carier'a politica la tóta ocasiunea, — dar' mai alesu cá
Representante romanu in Diet'a dela 1863/4 -- va scí priví in acésta
distinctiune bene-meritata unu indemnu mai multu de a-'si sacrifi-
cá benelui publicu intrég'a s'a viétiá, care, fiendu-ne atátu de pre-
tiósa si de scumpa, urámu cá Provedenti'a divina se i-o prolongésca
pana la celea mai adúnci betranetie!

— **Portulu preotiloru in Romani'a** s'au schimbatu. Se
scie cà Preotii din Romani'a aveau unu portu incomodu si streinu,
asemenea calugariloru Greci si Armeni, -- introdusu inea prin fa-

nariotulu Mavrogheni. Acestu portu s'a scosu din usu si s'a introdusu in locu-i unu altu portu mai comodu si mai nationalu. Referitoriu la noulu portu preotiescu insemnamu, — din un'a epistola privata, — urmatóriele :

Reverend'a de colóre cafeniá deschisa — sub ea pantaloni de colóre cafeniá inchisa — e desfacuta de susu pana diosu, laturea drépta inse trece preste laturea stânga si are in dens'a bumbi — de colóre cafeniá inchisa — cu cari se incopcia de laturea stânga, inse numai pana la brâu; ér' dela brâu in susu reverend'a e desfacuta pana la grumadi unde éra se incopcia laturea drépta de cea stânga prin unu bumbu in sínoru. — *Brâulu* : la preoti fora rangu in hierarchia e de colóre conusîa inchisa, — la preoti cu rangu de colóre verde, — la protoierei si subprotoierei de colóre rosîa inchisa, la colîa de 8 cm., la cesti'a de 6 cm. in latîme, — la Presiedintele si membrii Consistoriului de colóre albastra. — Dela brâu in diosu, pana la diumetatea suptu-brâului, atêrna dóue lature (numite esiarpe) de colórea brâului de desuptu cu ciucuri, cari : la preotii fora rangu 'su de colóre négra, la protoierei de firu albu lungi de 3 cm., la subprotoierei de metasa alba lungi de 2 cm., la Presjedintele Consistoriului de firu galbenu lungi de 3 cm., la membrii Consistoriului de metasa galbena lungi de 2 cm. — Presiedintele Consistoriului spre distinctiune mai are si una cruce cusuta la brâu. — Diaconii au brâu negru inse fora de laturi (esiarpe) atêrnátórie in diosu si asia sî fora ciucuri. — *Giubéu'a* (caban'a) care se imbraca preste reverenda este cu 2 degote mai scurta decâtu acést'a si e de colóre négra cu captusiéla de colóre rosîa cá sangele. — *Potcapulu* (monachalu) 'lu voru portá preotii numai atunci, candu voru ff imbracati in vestimente basericesci; ér in viétî'a comuna voru portá cu totii pelaría de colóre négra cu fundu rotundu si lature de câti-va centimetrii. — *Bastónele* (bâtele) cari le potu portá preotii au se fie de colóre négra, — la care preotii cu rangu voru avé ciucuri negri de lâna ori de metasa.

— **Cartile basericesci in Romani'a** se voru tiparî cu litere latine, facându-se mai multe schimbari si in stilulu si limb'a loru. Din acésta impregiurare multi diuaristi si barbati distinsi ai Romaniei au ventilatu ide'a de a se formulá cartile basericesci astfeliu cá ele se se introduca si folosésca in tóte basericele romane dela

Carpati pana la Pindu si dela Tis'a pana la mare — sustienendu-se prin acést'a legatur'a de unitate a semintzei romane atâtu de resfirate.

† **Memori'a Metropolitului Andreiu Bar. Siagun'a** s'a serbatu la 30 novembre/12 decembrie cu mare pietate decatra intréga Romanínea gr. or. de diecée de Carpati. Cu acést'a ocaziune societatea „Andreiu-Siagun'a“ din Sabíu a tienutu un'a Siedintia publica commemorativa a neuitatului Archipastoriu deschisa prin Conducatoriulu-Profesoru Joanu Popescu cu motto: „*Populus Romanus beneficiis memor esse solet!*“ si iachisa cu telegramulu societatiei „Alexi Sincaiane“ din Gherla: „*Traésc'a memori'a ilustrului barbatu!*“

— **Sinodulu Romaniei** a decisu a nu admite la Calugaría decátu persóne inaintate in etate, cari voru a'si cercá in monastíre mantuirea sufletului.

— **Diet'a Romaniei** au votatu legea pentru unu *fondu scolastecu* infíentiendu din un'a diecime a veniturilor ordinarie directe ale toturoru Consiliuriloru judetiane si comunale, din care se se construésca locale de scóle primarie, rurale si urbane.

— **Jubileu festivu** se va celebrá dela 12|24 Maiu incepându in devotiunea Pontificelului romanu Piu IX., care acum'a 'su 50 ani in 24 Maiu 1827 fú preconisatu, si in 3 Iuniu aceluasiu anu instalatu, de Episcopu.

— **Bibliotece religiose-morale.** Diuariulu basericescu din Sant'-Petruburg „*Tiercovidiis Véstnicà*“ vorbesce cu mare lauda despre dispusetiunea Episcopului si Consistoriului Eparchiei Chersonese (in Rusi'a) de *a se formá, la tóte basericele din Eparchia bibliotece de scrieri religiose-morale.* Spre scopulu acest'a fiecare baserica respective parochia e oblegata a dá una suma de 16 fl. v. a., din fondulu basericescu — de este — seau din repartitiune pre poporu. — Dispusetiunea acést'a e intr'adoveru démna de imitatu si noi tragemu asupr'a ei atentiunea Archipastoriloru romani si preste totu a intregu Clerului si poporului romanu!

— **Premiulu de 10 galbeni,** la care de repetíte ori escrise Concursu Redactiunea acestei foie, — l'a obtienutu studiulu liturgicu despre „*Preparatiunea trupuriloru mortíloru pentru înmormentare*“, — acáruí'a publicare se iacepe in nrulu acest'a.